

Peter Vesløvs tale ved Business Center Bornholms repræsentantskabsmøde den 29. april 2020:

Af mange forskellige årsager er denne tale fyldt med blandede følelser og en stor grad af kontrast. Som 2020 har udviklet sig indtil nu, er det set i det lys ikke svært at kalde 2019 for et virkelig godt år for bornholmsk erhvervsliv. Med få undtagelser melder alle brancher om travlhed, høj beskæftigelse, god afsætning, fornuftige afregningspriser og i flere tilfælde rekordresultater. Selv nogle af vores gode landmænd har de helt store tillægsord med i beskrivelsen af 2019.

Med Corona-virussens indtog er vi nu i et 2020, der har nogle helt nye og anderledes forudsætninger. Konsekvenserne er forskellige fra branche til branche, fra arbejdsplads til arbejdsplads, men alle bliver i en eller anden grad berørt af denne krise. Vores liv ændrer sig for en stund – ja, måske for altid. Måden vi er sammen på, måden vi arbejder på, måden vi kommunikerer på, måden vi hver især håndterer det på.

Corona viser os, hvor lille verden er blevet. Hvad der startede i en by i Kina, som vel de færreste af os nogensinde har hørt om, kan på få måneder betyde betalingsstandsninger, konkurser og tab af job på Bornholm. Verden har tabt pusten! 2020 vil utvivlsomt blive et år, som vi alle vil huske.

Derfor er det naturligvis meget kontrastfuldt at skulle berette om et forholdsvis lyst, produktivt og velfungerende 2019.

2019 var - som sagt - for mange brancher på Bornholm et godt år. Fælles for mange af øens virksomheder er en oplevelse af en stabil arbejdsmængde på trods af, at en af øens helt store arbejdsgivere, Bornholms Regionskommune, som bekendt har haft anlægsstop. Dansk Byggeri melder dog, for første gang siden finanskrisen, om et fald i aktivitetsniveauet i bygge- og anlægsbranchen på Bornholm – på samme vis, som vi i 2019 så det i resten af landet. Ønsket om en revurdering af anlægsstoppet er derfor generelt for brancherne.

Installationsbranchen gør ydermere opmærksom på, at når det offentlige 'insourcer' eller køber avanceret og teknisk arbejde fra firmaer udenøs, skaber dette en uheldig udvikling, der fratager øens firmaer muligheden for at tilegne sig nye kompetencer – og som potentielt kan tvinge dem til at reducere de eksisterende. Prioriteringen af parameteret 'laveste pris' kan koste på lang sigt og være en meget dyr løsning for vores lokalsamfund, lyder det.

Fælles for brancherne er også en bekymring omkring de lange sagsbehandlingstider i BRK, der i flere tilfælde i 2019 var endnu længere end i 2018. Det er en problematik, der efterhånden er tradition for at nævne ved denne lejlighed. På trods af lydhørhed i dialogen mellem bygge- og anlægsbranchen og Regionskommunen, så er oplevelsen hos førstnævnte ikke, at der er en løsning eller konkrete handlinger i sigte.

Jeg vendte hjem til Bornholm for 20 år siden – og jeg har hørt om udfordringerne med at få byggetilladelser behandlet effektivt lige så længe. Der har været afholdt møder, været dialog, været sat fokus på et utal af løsninger. Skiftende politikere har proklameret håndfaste intentioner, og nye ledelser er strømmet igennem systemet. Nu er der atter kommet en ny ledelse til. Det er mit håb, at vi nu endelig får transformeret denne del af BRK til at være den gode, kompetente, serviceorienterede samarbejdspartner, vi alle ønsker os.

På den positive side er der på tværs af brancherne en voksende nysgerrighed over for potentialerne i kølvandet af den offshore industri, der er ved at indfinde sig på Rønne havn. Brancherne ønsker, at der i højere grad kan sættes fokus på dette område. Denne bold griber BCB gerne.

Vores store industrivirksomheder klarede sig endnu engang flot i den nationale og internationale konkurrence i 2019. Dansk Industris virksomheder har haft flot gang i hjulene, og flere virksomheder melder om gode resultater. Her – og i flere andre brancher – er manglen på arbejdskraft i højere og højere grad en konkret hæmsko for yderligere succes.

I landbruget melder man om et tiltrængt og forholdsvis godt 2019. Mange fik heldigvis en god høst på langt de fleste afgrøder. Svineproduktionen endte med en høj notering – ja, vel nærmest historisk høj – mens prisen på mælkesiden i 2019 desværre var for lav til at kunne skabe et fornuftigt afkast.

Østersøen og fiskerierhvervet havde desværre ikke et godt 2019. Reduktionerne i kvoten for både den østlige og vestlige del, samt sælernes betydning for det kystnære fiskeri, giver branchen yderligere trange vilkår. Udsigterne for det bornholmske fiskeri har nok aldrig været værre, forlyder det.

Helt anderledes toner lød der fra turisterhvervet. 2019 blev året, hvor branchen virkelig kunne mærke effekten af de lavere billetpriser på Bornholmslinjen. Det betød flere rejsende fordelt over hele året og dermed en udvidet sæson. De højere besøgstal tilskrives dog også indsatsen omkring outdoorliv og fødevareoplevelser på Bornholm.

En ny udfordring for branchen er dog, at BAT skærer så markant ned på deres busfart i ydersæsonerne, at det ikke giver mening for dem, der gerne vil transportere sig rundt med bus. Det gælder således både gæster og medarbejdere, der ikke kan komme på arbejde pga. for få afgang på uhensigtsmæssige tidspunkter.

Infrastrukturen på vores ø halter gevaldigt, og branchen er klar til sammen med BAT og BRK at løse udfordringerne, så vi kan komme vores gæster og medarbejdere bedre i møde. Alt i alt var 2019 et godt år for turisterhvervet.

Nu står vi så her i 2020 og i en Corona-krise, der har og vil få en voldsom indflydelse på mange virksomheder og hele vores samfund. Helt uforudset og med en skræmmende hast har Corona vist sit grimme ansigt. Mange ser sig nødsaget til at fyre, hjemsende, udskyde ordrer og drosle ned i produktionen. Turistsektoren, servicesektoren og dele af industrisektoren står over for usete konsekvenser, hvor flere vil skulle kæmpe for eksistens og overlevelse.

I denne tid, hvor det hele virker kaotisk, uvist og dybt bekymrende, er det vigtigt at huske, at alle gør sit bedste for at sikre, at vi har virksomheder og arbejdspladser tilbage, når dette er overstået. Det er mit klare indtryk, at samspillet mellem samfund, virksomheder, kommune og stat agerer handlekraftigt og med nødvendig styrke.

Selvom vi lige nu er nødt til at tilpasse vores aktivitetsniveau til den aktuelle krise, så VIL der også komme gode tider igen. Konsekvenserne af Corona har helt naturligt vendt op og ned på vores arbejdsmarked – i hvert fald på den korte bane. Når tingene normaliseres, vil vi atter stå over for mangel på faglært arbejdskraft og sandsynligvis i endnu højere grad end tidligere. Om end det er svært lige nu, er det min opfordring, at alle, der KAN og har MULIGHED for det, ikke slækker på indtag af elever og lærlinge. Hjulene MÅ ikke gå i stå. Vi skal holde gang i alt det, der virker.

Bornholmermodellen, også kaldet Praktikpladsgarantien, viste sig at virke effektivt og efter hensigten i 2019. Projektet er slut, men resultaterne er tydelige: I 2019 blev der indgået 12,3 % flere uddannelsesaftaler for elever med bopæl på Bornholm, i alt 419 stk. Det tal har ikke været højere siden 2003.

Dét kan vi godt være stolte af. Lad os ikke dvæle ved hullerne i osten men se på, at vi er kommet virkelig langt. Vi har alle fået øjnene op for, at erhvervet har en drivende kraft i denne type projekter, fordi virksomhederne basalt set er kunder i samme butik i sidste ende. Det gjorde projektet efterspørgselsdrevet og ikke udbudsdrevet, og det har gjort en kæmpe forskel.

Både kommunen og Campus har hver især gjort et solidt stykke arbejde. En samlende, ekstern og koordinerende funktion skabte rum for erhvervslivets involvering – og det fik trekløveret til at fungere godt. Et samlet bornholmsk erhvervsliv har købt ind på dette arbejde, taget ansvar og taget en ekstra lærling, selvom mange måske overvejede ikke at gøre det. Fællesskabet i denne indsats blev stærkt - og det samme gjorde viljen til at sikre vores fremtidige kapacitet af arbejdskraft. Tak til alle for jeres ansvarlighed og engagement.

Der er mange læringspunkter ved dette projekt, og dem tager vi med videre i det efterfølgende projekt, som vi pt. arbejder på at få op og stå. Dette arbejde er et af de mange tiltag, der skal være med til at opretholde et godt arbejdsmarked – også efter Corona.

Når vi kigger på arbejdet i Tilflytterservice, kan jeg kun finde på ét beskrivende ord: SUCCES! For fjerde år i træk stiger antallet af nettotilflyttere til Bornholm – og i 2019 fik vi 109 flere tilflyttere end fraflyttere.

CRT – Center for Regional & Turismeforskning – har udarbejdet en kvantitativ analyse, der viser, at BCB's Tilflytterservice får bedre fat i netop de grupper, som vi meget gerne vil have til Bornholm. Således viser rapporten, at flere blandt de nytilflyttede er 20-39 år, flere har en videregående uddannelse, flere arbejder inden for sundhed og undervisning, flere er selvstændige og lønmodtagere, færre er uden for arbejdsstyrken. Og ikke mindst: Flere par med børn flytter til Bornholm.

Netop par med børn er de sværeste at få til at flytte, da der er mange ting, der skal gå op i en højere enhed, før familien flytter til en ny landsdel. Det er derfor en stor styrke, at Tilflytterservice har godt fat i netop den gruppe. Det kan ikke være andet end tydeligt for enhver, at Tilflytterservice er et vigtigt aktiv for hele det bornholmske samfund. Derfor er det afgørende, at ordningen får en mere permanent karakter med bevillinger til flere år ad gangen, så vi sammen kan arbejde ud fra en langsigtet strategi og dermed være med til at sikre, at vi når det ambitiøse mål om at være 42.000 bornholmere.

I Business Center Bornholm har året 2019 i høj grad været præget af arbejdet med at implementere det nye erhvervsfremmesystem. Målet med det nye system har fra den tidligere regering og Dansk Folkepartis side været at nedbryde siloerne mellem nationalt og lokalt erhvervsfremmearbejde – for derved at sikre lettere adgang til nationale specialkompetencer. Tanken har dog også hele tiden været, at kontakten til de lokale virksomheder stadig skulle begynde hos de lokale aktører - her på Bornholm hos os i BCB.

Det er sin sag at omlægge et så omfattende system, men forenklingen var overordnet tiltrængt, og det er da også landet godt her på Bornholm. På Bornholm praktiserede vi i virkeligheden allerede at have vores kunder i centrum. BCB kender de lokale, bornholmske virksomheder. Derfor har øvelsen for os snarere været at kæmpe for at bibeholde vores egen identitet i det nationale erhvervsfremmearbejde. Konkret ved at argumentere for at få vores eget regionale kapitel i den overordnede strategi for dansk erhvervsfremme. Altså et bornholmsk fodaftryk.

Det er lykket godt, og Erhvervshusets placering på samme adresse som Business Center Bornholm vil gøre samarbejdet tættere og stærkere, idet de to også deler erhvervschef og bestyrelsesmedlemmer. Herved ønsker vi at bevare et fokus på, hvad der er bedst for Bornholm, når vi vejleder vores erhvervsliv. Vi ved, det virker, når vi sætter virksomheden og dennes behov i centrum.

Det nye system har nu været i gang et års tid – og det er ikke længe, når vi taler om så grundlæggende organisatoriske og strukturelle ændringer. I en politisk kontekst tager sådan noget her en måned, men i virkeligheden er det omfattende arbejde med vidtrækkende konsekvenser. 2020 forventer jeg bliver året, hvor vi på Bornholm vil kunne mærke nogle af de fordele, som det nye erhvervsfremmesystem gerne skulle kaste af sig.

Det har krævet meget velvilje fra mange sider at få implementeret alle disse ændringer – og der må jeg bare notere mig, at alle har været omstillingsparate og er gået med i denne udviklingsproces med åbent sind. Det gælder alle jer i bestyrelserne, alle jer i Bornholms Erhvervsråd, øens politikere og jer i erhvervslivet generelt. Vores nye erhvervschef og organisationen omkring hende har desuden formået at være omstillingsparate og handlekraftige i en svær tid. Vi har alle meget hurtigt fundet konsensus om vejen frem. Tak for det.

Fremtiden byder – trods Corona – på spændende muligheder for Bornholm. For den fremtid, vi kigger ind i, kan betyde en helt ny, bornholmsk selvforståelse. Når Corona er ovre, er vi på Bornholm stadig på vej mod tider, hvor vi vil være stærkere og mere modstandsdygtige. Vi skal derfor også være flere, der kan se mulighederne i for eksempel en udvikling som den, der blandt andet foregår på havnen, så hele vores lokalsamfund finder sin rolle i denne transformation. Derfor er det i min optik vigtigt, at vi italesætter vores fremtidsmuligheder højt og tydeligt, så vi får synliggjort disse potentialer.

Indsatsen for at få den internationale vindmøllebranches øjne op for fordelene ved at vælge Rønne Havn som udskibningshavn kan vise sig at blive væsentlig for vores fremtidige erhvervsliv og erhvervsudvikling. Især hvis vi også formår at positionere os som servicehavn til disse vindmølleparker. Netop heri ligger de muligheder, der uden sammenligning er Bornholms bedste kort for at sikre en endnu stærkere sammenhængskraft i fremtiden.

Det skal gerne handle om mere end at transportere vindmøller fra A til B. Det skal også handle om en omstilling i vores selvforståelse - at vi nu for alvor er en grøn ø, der løfter et ansvar i den bæredygtige omstilling. En ø, der har forstået at kommerialisere den grønne udvikling på flere niveauer. Der er igennem mange år lagt et stort arbejde fra mange interessenter, herunder kommune, BCB og Bornholms Energi og Forsyning, i bestræbelserne på at give liv til de strategiske målsætninger under Bright Green Island-paraplyen. Det er så at sige NU, der skal sættes endnu mere handling, fokus og ressource på strategien. Det er NU, vi har et momentum.

En grundlæggende forudsætning for en lys fremtid for Bornholm er netop, at vi får skabt fokus på Bornholms kvaliteter og samtidig får skabt flere arbejdspladser på Bornholm. Dette kan være vores mulighed for en redefinering af det bornholmske arbejdsmarked. En mulighed for tiltrækning af nye kvalifikationer.

Havneudvidelsen medfører nogle arbejdspladser, Ørstedes planer – eller andre som Ørsted – vil også medføre arbejdspladser inden for nogle tekniske fag, som vi pt. ikke har på Bornholm. Men vi skal op i højere kadence. Vi skal opkvalificere og uddanne målrettet, så vi kan imødekomme behovet for arbejdskraft i fremtiden. Det kan blive en fantastisk rejse for erhvervet, kommunen, uddannelsesinstitutionerne, ja, for hele Bornholm.

Vi i BCB vil derfor sætte fokus på de potentialer, der er for hele det bornholmske erhvervsliv i denne udvikling, så vi kan inspirere øens mange små og mellemstore virksomheder til at forholde sig til og få gavn af mulighederne. Vi skal inden for alle fag og brancher bruge disse forandringer som en lokal løftestang.

Dette er min sidste beretning som formand for BCB. Det har været en stor fornøjelse at være med på rejsen.

Tak til kommunalbestyrelsen. Tak til Borgmester Winni Grosbøll. Vi har haft et godt, produktivt og konstruktivt samarbejde.

Tak til repræsentantskabet og erhvervet. Tak til Erhvervsrådet og bestyrelsen for BCB og Erhvervshuset.

En helt særlig tak til alle i BCB! Det har været et privilegie at tegne BCB sammen med jer. I har opnået flotte resultater og formået at tegne et BCB som en professionel, troværdig og proaktiv organisation. Tak for jeres tid, jeres viden og faglige bidrag. I skal alle have en dybtfølt, stor tak for indsatsen og samarbejdet. Jeg er meget stolt af jer!